

MINISTERSTWO EDUKACJI
NARODOWEJ

Dorota Wójcik
Małgorzata Soltysiak

**Przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy
oraz ochrony przeciwpożarowej
514[01].O1.01**

Poradnik dla ucznia

Wydawca
Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy
Radom 2007

Recenzenci:

mgr Danuta Matuszewska
mgr inż. Izabela Suligowska

Opracowanie redakcyjne:

mgr Małgorzata Sołtysiak

Konsultacja:

mgr Marek Rudziński

Poradnik stanowi obudowę dydaktyczną programu jednostki modułowej „Przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz ochrony przeciwpożarowej”, 514[01].O1.01 zawartego w modułowym programie nauczania dla zawodu fryzjer.

Wydawca

Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom 2007

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	3
2. Wymagania wstępne	5
3. Cele kształcenia	6
4. Materiał nauczania	7
4.1. Prawna ochrona pracy	
4.1.1. Materiał nauczania	7
4.1.2. Pytania sprawdzające	9
4.1.3. Ćwiczenia	9
4.1.4. Sprawdzian postępów	11
4.2. Higieny pracy	12
4.2.1. Materiał nauczania	12
4.2.2. Pytania sprawdzające	13
4.2.3. Ćwiczenia	14
4.2.4. Sprawdzian postępów	15
4.3. Zagrożenia i profilaktyka w środowisku pracy	16
4.3.1. Materiał nauczania	16
4.3.2. Pytania sprawdzające	20
4.3.3. Ćwiczenia	20
4.3.4. Sprawdzian postępów	21
4.4. Postępowanie w sytuacjach zagrożeń i wypadków	22
4.4.1. Materiał nauczania	22
4.4.2. Pytania sprawdzające	27
4.4.3. Ćwiczenia	27
4.4.4. Sprawdzian postępów	30
5. Sprawdzian osiągnięć	31
6. Literatura	36

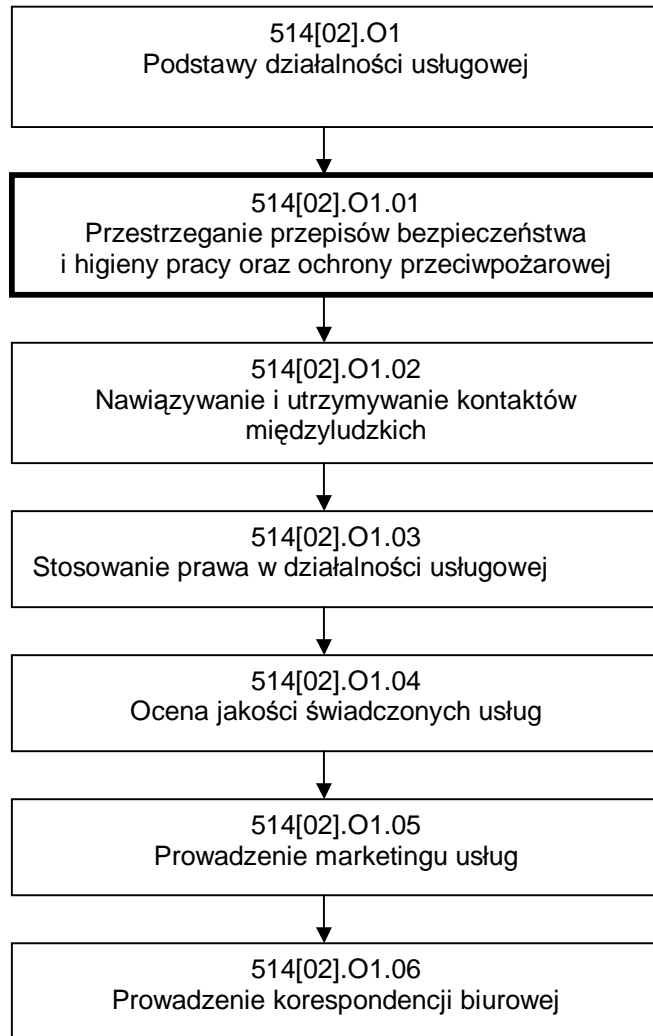
1. WPROWADZENIE

Poradnik, będzie Ci pomocny w przyswajaniu wiedzy o bezpiecznych i higienicznych sposobach wykonania pracy w salonach fryzjerskich. Wiedzę tą będziesz wykorzystywał w szkole przy realizacji wszystkich modułów związanych z wykonywaniem pracy zawodowej

W przyszłości zdobytą wiedzę dotyczącą przestrzegania zasad bezpieczeństwa i higieny pracy będziesz systematycznie aktualizował i pogłębiał na kursach bhp.

W poradniku zamieszczono:

- wymagania wstępne, wykaz umiejętności, jakie powinieneś mieć już ukształtowane, abyś bez problemów mógł korzystać z poradnika,
- cele kształcenia, wykaz umiejętności, jakie ukształtujesz podczas pracy z poradnikiem,
- materiał nauczania, „pigułkę” wiadomości teoretycznych niezbędnych do opanowania treści jednostki modułowej,
- zestaw pytań przydatny do sprawdzenia, czy już opanowałeś wiedzę z tej jednostki modułowej,
- ćwiczenia, które pomogą Ci zweryfikować wiadomości teoretyczne oraz ukształtować umiejętności praktyczne,
- sprawdzian osiągnięć, przykładowy zestaw zadań i pytań. Pozytywny wynik sprawdzianu potwierdzi, że dobrze pracowałeś podczas zajęć i że posiadasz wiedzę i umiejętności z zakresu tej jednostki modułowej,
- literaturę uzupełniającą.

Schemat układu jednostek modułowych

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Przystępując do realizacji programu jednostki modułowej powinieneś umieć:

- posługiwać się podstawowymi pojęciami z zakresu fizjologii człowieka dotyczącymi funkcjonowania układów: mięśniowego, kostnego,
- stosować terminologię techniczną i posługiwać się podstawowymi pojęciami z zakresu bezpieczeństwa,
- obsługiwać komputer na poziomie podstawowym,
- korzystać z różnych źródeł informacji,
- uczestniczyć w dyskusjach,
- prezentować efekty swojej pracy,
- współpracować w grupie,
- wyciągać i uzasadniać wnioski z wykonanych ćwiczeń.

3. CELE KSZTAŁCENIA

W wyniku realizacji programu jednostki modułowej powinieneś umieć:

- zastosować przepisy prawa dotyczące obowiązków pracownika i pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy,
- określić wymagania nadzoru państwowego nad warunkami pracy w Polsce,
- zastosować podstawowe zasady higieny i fizjologii pracy oraz wymagania ergonomii,
- zastosować przepisy dotyczące ochrony środowiska,
- określić skutki działania negatywnych czynników w środowisku pracy,
- zapobiec zagrożeniom życia i zdrowia pracowników,
- rozpoznać źródła i czynniki niebezpieczne w środowisku pracy,
- dobrać środki ochrony indywidualnej,
- zabezpieczyć się przed czynnikami szkodliwymi w pracy,
- zinterpretować przepisy, regulaminy, zasady i procedury związane z bezpieczeństwem pracy,
- rozpoznać przyczyny i okoliczności wypadków podczas pracy,
- zareagować w przypadku zagrożenia pożarowego zgodnie z instrukcją przeciwpożarową,
- zastosować procedury udzielania pierwszej pomocy w stanach zagrożenia zdrowia i życia.

4. MATERIAŁ NAUCZANIA

4.1. Prawna ochrona pracy

4.1.1. Materiał nauczania

W zakres prawnej ochrony pracy wchodzi regulacje prawne dotyczące między innymi: powstania i ustania stosunku pracy, obowiązków i uprawnień pracownika i pracodawcy, nadzoru nad warunkami pracy oraz bezpieczeństwa i higieny pracy. Znajomość norm prawa pracy i zawartych w nich uregulowań jest niezbędna dla każdego pracownika i pracodawcy.

Głównymi źródłami prawa pracy w Polsce są następujące akty prawne:

- Konstytucja – ustawa naczelną, nazywana również ustawą zasadniczą,
- Ustawy sejmowe: Kodeks Pracy, ustawa o Państwowej Inspekcji Pracy, ustawa o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych i inne,
- Rozporządzenia Rady Ministrów i rozporządzenia poszczególnych ministrów;
- Uchwały Rady Ministrów i Prezydium Sejmu,
- Układy zbiorowe pracy, regulaminy i statuty pracy.

Uznanie Konstytucji za ustawę naczelną oznacza, że wszystkie akty prawne muszą być z nią zgodne.

Ustawy są aktami ustalonymi przez Sejm i obowiązują przez długi okres czasu. Ustawy normują jedynie zagadnienie o charakterze zasadniczym, upoważniając Radę Ministrów lub poszczególnych ministrów do bardziej wyczerpującego i aktualizującego normowania niektórych problemów. To upoważnienie nazywamy **delegacją ustawową** do wydawania przepisów wykonawczych.

Kodeks Pracy jest najważniejszym źródłem prawa pracy. Zasady prawa pracy zawarte w Kodeksie pracy stanowią wytyczne do opracowania nowych rozwiązań prawnych i podstawę do interpretacji pozostałych źródeł prawa pracy. Kodeks Pracy uzupełniają liczne akta wykonawcze: rozporządzenia Rady Ministrów, rozporządzenia i uchwały poszczególnych ministrów, uchwały Rady Ministrów i Prezydium Sejmu.

Rozporządzenia znajdują się w **Dzienniku Ustaw** a uchwały i zarządzenia w **Monitorze Polskim**. Niektóre zarządzenia poszczególnych ministrów znajdują się w Dziennikach Urzędowych (Biuletynach) poszczególnych resortów. Przepisy prawnej ochrony pracy mają charakter prawa bezwzględnie obowiązującego.

Prawa i obowiązki pracodawców i pracowników

Pracodawca podlega wielu obowiązkom, które wynikają z różnych aktów prawnych. Pracodawca jest obowiązany między innymi:

1. Zaznajamiać pracowników podejmujących pracę z zakresem ich obowiązków, sposobem wykonywania pracy oraz ich podstawowymi uprawnieniami.
2. Informować o ryzyku zawodowym.
3. Organizować pracę w sposób zapewniający pełne wykorzystanie czasu pracy.
4. Organizować pracę w sposób zapewniający zmniejszenie uciążliwości pracy, zwłaszcza pracy monotonnej i pracy w ustalonym z góry tempie.
5. Zapewniać bezpieczne i higieniczne warunki pracy oraz prowadzić systematyczne szkolenie pracowników w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.
6. Terminowo i prawidłowo wypłacać wynagrodzenie.
7. Ułatwiać pracownikom podnoszenie kwalifikacji zawodowych.
8. Stwarzać pracownikom podejmującym zatrudnienie po ukończeniu szkoły, warunki sprzyjające przystosowaniu się do wykonywania pracy.

9. Zaspokajać w miarę posiadanych środków bytowe, socjalne i kulturalne potrzeby pracowników.
10. Stosować obiektywne i sprawiedliwe kryteria oceny pracowników oraz wyników ich pracy.
11. Prowadzić dokumentację w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz akta osobowe pracowników.
12. Wydawać świadectwa pracy.
13. Wpływać na kształtowanie w zakładzie pracy zasad współżycia społecznego.
14. Przeciwdziałać dyskryminacji w zatrudnieniu, w szczególności ze względu na płeć, wiek, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację seksualną oraz przeciwdziałać mobbingowi.

Pracownik jest obowiązany wykonywać pracę sumiennie i starannie oraz stosować się do poleceń przełożonych, które dotyczą pracy, jeżeli nie są one sprzeczne z przepisami prawa lub umową o pracę.

Pracownik jest obowiązany w szczególności (art. 100 Kodeksu pracy):

1. Przestrzegać czasu pracy ustalonego w zakładzie pracy.
2. Przestrzegać regulaminu pracy i ustalonego w zakładzie pracy porządku.
3. Przestrzegać przepisów oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy, a także przepisów przeciwpożarowych.
4. Dbać o dobro zakładu pracy, chronić jego mienie oraz zachować w tajemnicy informacje, których ujawnienie mogłoby narazić pracodawcę na szkodę.
5. Przestrzegać tajemnicy określonej w odrębnych przepisach.
6. Przestrzegać w zakładzie pracy zasad współżycia społecznego.

Szczegółowe prawa i obowiązki pracodawców i pracowników zawarte w dziale czwartym Kodeksu pracy nie są wymienione w sposób wyczerpujący, rozwinięcie tych przepisów znajduje się w przepisach innych działów Kodeksu pracy lub w ustawach i rozporządzeniach Rady Ministrów lub poszczególnych ministrów.

Obowiązkiem pracodawcy jest prowadzenie dokumentacji pracowniczej. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy pracodawca powinien gromadzić następujące dokumenty:

- akta osobowe pracownika,
- dotyczące chorób zawodowych,
- dotyczące ewidencji czasu pracy,
- dotyczące ewidencji wynagrodzeń,
- dotyczące wydawanej odzieży i środków ochrony indywidualnej.

Zagadnienia dotyczące stosowania przepisów prawa w działalności usługowej zawiera jednostka modułowa 514[01]O1.03.

Utrzymanie bezpiecznego środowiska pracy jest obowiązkiem każdego właściciela salonu w którym świadczy się usługi dla ludności. Na środowisko pracy fryzjera składają się trzy elementy:

- zakład,
- personel,
- klienta.

Do określenia warunków bezpieczeństwa opracowano szereg norm, czyli obowiązujących powszechnie przepisów. Przepisy (normy) te są podstawą między innymi w projektowaniu salonu. Przed otwarciem salonu właściciel ma obowiązek zgłoszenia go do Państwowej Inspekcji Sanitarnej (PIS), gdzie zostaje sprawdzona zgodność projektu z normami. W przypadku, kiedy salon nie spełnia norm, działalność placówki nie może być rozpoczęta.

Jeżeli natomiast salon nie zostanie zgłoszony do kontroli, właściciel ponosi za to odpowiedzialność prawną i finansową, a zakład może zostać w każdej chwili zamknięty.

W odniesieniu do usług fryzjerskich, opracowane zostały procedury (sposoby postępowania), których zadaniem jest zapewnienie maksymalnego bezpieczeństwa przy korzystaniu z urządzeń elektrycznych, ostrych narzędzi, stosowaniu substancji chemicznych. W salonie obowiązują też określone zachowania higieniczne i środki ochrony indywidualnej, która ograniczają kontakt z potencjalnymi chorobami oraz nie dopuszczają do ich rozprzestrzeniania się.

Bezpieczne warunki pracy tworzy właściciel salonu, natomiast bezpieczne warunki usługi fryzjerskiej - sam fryzjer. Oznacza to, że fryzjer ponosi personalną odpowiedzialność za wszelkie negatywne skutki, jakie stały się wynikiem nieprawidłowości podczas usługi fryzjerskiej czy nieumiejętnego stosowania preparatów znajdujących się w salonie. Dlatego fryzjer musi być świadom zagrożeń, jakie mogą wystąpić na terenie salonu i wiedzieć, jak im zapobiec. Fryzjer musi wiedzieć, jak udzielić pierwszej pomocy w nagłych przypadkach i posiadać wiedzę dotyczącą korzystania z apteczki.

W celu stałego utrzymania bezpieczeństwa salonu na odpowiednim poziomie, w regularnych odstępach czasu w salonach fryzjerskich odbywają się kontrole przeprowadzane przez terenowych pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Pracownik PIS sprawdza pomieszczenia, instalacje, wyposażenie oraz procedury postępowania w zakresie utrzymania porządku i czystości w salonie fryzjerskim. Jeżeli są one zgodne z zasadami BHP, PIS wystawia pozytywną opinię pokontrolną w postaci protokołu. Dokument taki stanowi informację o bezpiecznej usłudze. Dokument taki, w czasach kiedy coraz większą uwagę przywiązuje się do zdrowia i bezpieczeństwa, jest najlepszą wizytówką dla salonu.

4.1.2. Pytania sprawdzające

Odpowiadając na pytania, sprawdzisz, czy jesteś przygotowany do wykonania ćwiczeń.

1. Jakie są główne źródła prawa pracy?
2. Gdzie należy szukać rozporządzeń Rady Ministrów oraz rozporządzeń poszczególnych ministrów?
3. Czy katalog praw i obowiązków pracodawców i pracowników zawarty w dziale czwartym Kodeksu pracy zawiera wszystkie obowiązki?
4. Gdzie znajdziesz szczegółowe rozwinięcie przepisów dotyczących praw i obowiązków pracodawców i pracowników?
5. Jakie są podstawowe obowiązki pracownika zawarte w dziale czwartym Kodeksu pracy?
6. Jakie są podstawowe obowiązki pracodawcy?

4.1.3. Ćwiczenia

Ćwiczenie 1

Wyszukaj informacji z zakresu prawnej ochrony pracy.

Sposób wykonania ćwiczenia

Aby wykonać ćwiczenie, powinieneś:

- 1) wyszukać w Internecie strony podające treść ustaw i rozporządzeń,
- 2) zanotować adresy tych stron,
- 3) korzystając z jednego z wyszukanych adresów uzupełnij w tabeli 1 nazwy ustaw i rozporządzeń, których źródło podano w rubryce 2.

Tabela 1. Ustawy i rozporządzenia w Dziennikach Ustaw. (do ćwiczenia 1)

Lp.	Źródło	Tytuł ustawy lub rozporządzenia
1	DzU. 2001 r. nr 126, poz. 1384	
2	DzU. 2002 r. nr 234, poz. 1975	
3	DzU.2003 r. nr 169, poz. 1650	
4	DzU. 2004 r. nr 31, poz. 273	
5	DzU. 1996 r. nr 69, poz. 332	
6	DzU.2001. nr 62, poz. 627	

Wyposażenie stanowiska pracy:

- komputer z dostępem do Internetu,
- karta ćwiczeń.

Ćwiczenie 2

Określ podstawowe obowiązki pracodawcy i pracownika w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Praca zespołowa. Zespół A: Podstawowe obowiązki pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Zespół B: Podstawowe obowiązki pracownika w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Sposób wykonania ćwiczenia.

Aby wykonać ćwiczenia, powinienes:

- 1) wyszukać w dziale czwartym Kodeksu pracy obowiązki zgodnie z tematem zadania,
- 2) wypisać punkty dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy,
- 3) wyszukać dział, w którym zawarto obowiązki w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy,
- 4) zanotować na plakacie numer i nazwę działu,
- 5) w oparciu o artykuły. 207, 208, 209, 226 lub artykuły 210, 211, 237³ §1, 237⁴ §3 określić obowiązki zgodnie z tematem zadania,
- 6) uczestniczyć w opracowaniu plakatu zaznaczając wyszukane w kodeksie obowiązki,
- 7) przeczytać w Kodeksie pracy artykuły dotyczące obowiązków, które były tematem pracy zespołu B,
- 8) słuchać uważnie prezentacji lidera drugiej grupy zwracając uwagę czy przedstawił wszystkie obowiązki zawarte w dziale X Kodeksu pracy,
- 9) brać udział w dyskusji uzupełniając ewentualnie prezentacje liderów.

Wyposażenie stanowiska pracy:

- Kodeks pracy,
- przybory plastyczne.

4.1.4 Sprawdzian postępów

Czy potrafisz:	Tak	Nie
1) zinterpretować pojęcie „prawna ochrona pracy”?	☐	☐
2) odszukać informacje prawną dysponując numerem, rokiem wydania i pozycją w Dzienniku Ustaw?	☐	☐
3) określić, czy pracownik wykonujący pracę na kilku stanowiskach powinien odbyć instruktaż stanowiskowy na każdym z nich?	☐	☐
4) określić podstawowe obowiązki pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy?	☐	☐
5) określić podstawowe obowiązki pracownika w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy?	☐	☐
6) określić podstawowe prawa i obowiązki pracodawców w zakresie ochrony pracy?	☐	☐
7) określić prawa i obowiązki pracowników w zakresie ochrony pracy?	☐	☐

4.2. Higieny pracy

4.2.1. Materiał nauczania

Higiena pracy to działanie zmierzające do uchronienia pracownika od utraty zdrowia, co może nastąpić w wyniku oddziaływania różnych czynników związanych z charakterem pracy oraz materialnym i społecznym środowiskiem pracy.

Dostosowanie stanowiska pracy do cech psychofizycznych pracownika wymaga analizy między innymi następujących elementów:

- przestrzeni pracy, która powinna zapewniać wygodny i bezpieczny dostęp do maszyny, materiałów i narzędzi oraz takie rozmieszczenie materiałów i narzędzi, aby zapewnić ustaloną kolejność ruchów,
- pozycji przy pracy, zajmowanej podczas wykonywania różnych czynności zawodowych, która powinna w jak najmniejszym stopniu powodować obciążenie statyczne mięśni,
- siedzisk i mebli profesjonalnych, które powinny zapewniać prawidłową pozycję ciała przy pracy w pozycji siedzącej,
- aktywności ruchowej, ograniczonej przez zastosowanie maszyn wyręczających człowieka nie tylko przy ciężkiej pracy fizycznej, ale także przy pracach wymagających niewielkiego wysiłku fizycznego co w efekcie prowadzi do zagrożenia zdrowia pracownika,
- monotonii i monotypii pracy, ograniczającej naturalną mięśniową ruchliwość człowieka przy jednoczesnym jednostronnym obciążeniu niektórych grup mięśni,
- wpływu czynników środowiska pracy (hałasu, oświetlenia i różnego rodzaju promieniowania, zapylenia powietrza, mikroklimatu).

W salonach fryzjerskich świadczone są usługi dla ludności, dlatego zasady higieny i bezpieczeństwa muszą być szczególnie przestrzegane.

Stowarzyszenie Higieny Lecznictwa opracowało procedury postępowania w salonach fryzjerskich w celu utrzymania higienicznych i bezpiecznych warunków pracy.

Należą do nich:

1. Higiena salonu – celem jej jest usunięcie z otoczenia pracy wszelkich odpadów, które mogłyby stanowić jakiegokolwiek zagrożenie zdrowia i życia człowieka oraz zmniejszenie do minimum ilości mikroorganizmów występujących wewnątrz salonu.
2. Higiena stanowiska pracy – celem jej jest zapewnienie bezpieczeństwa w bezpośrednim otoczeniu fryzjera i klienta.
3. Higiena osobista – celem jej jest utrzymanie organizmu fryzjera w stanie czystości i zdrowia. Ciało fryzjera będące w stanie czystości, świeża odzież, zapewnią fryzjerowi dobre samopoczucie i poprawią jakość wykonywanych czynności zawodowych.
4. Higiena rąk – celem jej jest zapewnienie dłoniom fryzjera, które są w stałym kontakcie z klientem oraz preparatami chemicznymi, mikrobiologicznej czystości i odpowiedniego stanu zdrowia. Dzięki temu ograniczona jest możliwość zakażenia, przenoszenia mikroorganizmów chorobotwórczych a tym samym stwarza to fryzjerowi bezpieczne warunki pracy.
5. Higiena usługi fryzjerskiej – jej celem jest zabezpieczenie zarówno fryzjera jak i klienta przed zagrożeniami jakie mogą wystąpić podczas wykonywania usług fryzjerskich. Zabezpieczenie to polega na ustaleniu odpowiedniej kolejności czynności zawodowych i higienicznych, jakie składają się na usługę. Dzięki temu praca fryzjera staje się w pełni bezpieczna, natomiast klient zdobywa przekonanie o profesjonalizmie usługi.

Celem higieny pracy jest utrzymanie organizmu człowieka w najwyższej sprawności przy wykonywaniu czynności zawodowych. Wzrost aktywności i wydajności można uzyskać przez ochronę organizmu człowieka przed zagrożeniami związanymi z pracą, czyli przez spełnienie ogólnych wymagań bezpieczeństwa i higieny pracy, przez ustalenie, zgodnie z przepisami, czasu pracy i przerw w pracy oraz odpowiednich form wypoczynku, a także przez profilaktykę chorób zawodowych.

Celem zabiegów higienicznych w salonie fryzjerskim jest zapewnienie między innymi czystości (ze szczególnym uwzględnieniem czystości mikrobiologicznej) i dobrej organizacji pracy. Te dwa elementy zapewniają bezpieczne warunki wykonywania zawodu. W salonie fryzjerskim liczy się bowiem nie tylko poziom wykonywanej usługi, ale również warunki w jakich ta usługa jest wykonywana. Nawet najlepszy stylistka jeżeli będzie wykonywał fryzury w poplamionej odzieży, brudnymi palcami, poruszając się po obciętych włosach, szybko zostanie bez klientów. Nikt dobrowolnie nie będzie tolerował śmieci, brudu, szczególnie w czasach kiedy higiena zajmuje bardzo wysoką pozycję w życiu człowieka. Gdy tak dużo mówi się o różnego rodzaju zagrożeniach.

Organizowanie stanowiska pracy

Organizując stanowisko pracy fryzjer powinien pamiętać, aby zgromadzić na nim tylko to, co będzie mu potrzebne w danej usłudze. Poszczególne przedmioty należy rozmieścić zgodnie z zasadami ergonomii, które nie wymuszają nieprawidłowej postawy ciała u fryzjera wykonującego czynności zawodowe. Fryzjer nie powinien daleko sięgać po przedmioty. Praworęczna osoba powinna wszystko ułożyć po swojej prawej stronie, leworęczna po lewej. Ze stanowiska pracy trzeba usunąć przedmioty, które nie będą wykorzystywane podczas pracy, aby nie przeszkadzały fryzjerowi, a klientowi nie zasłaniały widoku odbitego w lustrze. Jeżeli na konsoli nie ma odpowiednio dużo miejsca fryzjer może skorzystać z pomocnika jako płaszczyzny odstawczej i miejsca odkładania niepotrzebnego już sprzętu.

Prawidłowe zorganizowanie stanowiska pracy, zgodnie z zasadami ergonomii i bhp, to dla fryzjera oszczędność czasu i sił, jakie wykorzystuje podczas usługi. Szczegółowy opis prawidłowo zorganizowanego stanowiska pracy fryzjera zawiera jednostka modułowa 514[01].Z2.01.

Rys. 1. Stanowisko fryzjera

4.2.2. Pytania sprawdzające

Odpowiadając na pytania, sprawdzisz, czy jesteś przygotowany do wykonania ćwiczeń.

1. Scharakteryzuj działania wpływające na higienę pracy?
2. Jakie elementy kształtują higienę pracy?
3. Scharakteryzuj higienę salonu?
4. Określ co rozumiesz pod pojęciem higiena osobista?
5. Co kształtuje higienę usługi fryzjerskiej?
6. Scharakteryzuj podstawowe zasady prawidłowej organizacji stanowiska pracy?

4.2.3. Ćwiczenia

Ćwiczenie 1

Określ obowiązki pracodawcy związane z bezpieczeństwem i higieną pracy w salonie fryzjerskim.

Sposób wykonania ćwiczenia

Aby wykonać ćwiczenie, powinieneś:

- 1) wyszukać w Internecie Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17.02.2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej (Dz. U. 2004 r., nr 31, poz. 273)
- 2) zapoznać się z treścią rozporządzenia,
- 3) określić na podstawie rozporządzenia obowiązki pracodawcy związane z bhp w salonach fryzjerskich.

Wyposażenie stanowiska pracy:

- komputer z dostępem do Internetu.

Ćwiczenie 2

Scharakteryzuj stanowisko pracy fryzjera zgodnie z zasadami BHP i ergonomii pracy.

Sposób wykonania ćwiczenia

Aby wykonać ćwiczenie, powinieneś:

- 1) wykonać polecenia zamieszczone w przedstawionych poniżej etapach,
- 2) zastosować zmiany, które zmniejszą uciążliwość pracy na tym stanowisku.

Etap I. Informacje

- 1) Odpowiedz w arkuszu ćwiczeniowym na następujące pytania:
 1. Jakie uciążliwości wiążą się z wykonywaniem pracy na stanowisku fryzjera?
 2. Jakie problemy zdrowotne występują u osób pracujących przez kilka lat na stanowisku fryzjera?
 3. W jaki sposób możemy zmniejszyć lub wyeliminować uciążliwości na stanowisku fryzjera?

Etap II. Planowanie

- 1) zapoznaj się z treścią Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17.02.2004 r. w sprawie szczegółowych wymagań sanitarnych, jakim powinny odpowiadać zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, tatuażu i odnowy biologicznej (Dz. U. 2004 r., nr 31, poz. 273) i odpowiedz na następujące pytania:
 1. Jaki jest cel zaleceń zawartych w rozporządzeniu w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowisku fryzjera?
 2. Czy twoje stanowisko pracy spełnia wymagania tego rozporządzenia?
 3. W jaki sposób możesz wykorzystać rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy na innych stanowiskach?
 4. Czy wszystkie punkty rozporządzenia mają zastosowanie do stanowiska fryzjera?

Etap III. Ustalenia

- 1) ustal punkty rozporządzenia, według których będziesz analizował poszczególne elementy stanowiska fryzjera,
- 2) skonsultuj wybór z nauczycielem,
- 3) wpisz wybrane punkty rozporządzenia do tabeli w arkuszu ćwiczeń,

Etap IV. Wykonanie

- 1) dokonaj oględzin i pomiarów odległości analizowanego stanowiska,
- 2) wpisz znak X: w rubryce TAK, jeśli wymaganie podane w rozporządzeniu jest spełnione a w rubryce NIE, jeśli wymaganie nie jest spełnione.

Etap V. Analiza

- 1) wpisz, po rozpatrzeniu wszystkich wybranych punktów rozporządzenia, do arkusza ćwiczeniowego treść wniosków, (jakie zmiany powinny być wprowadzone a jeśli wszystkie wymagania są spełnione, że stanowisko nie wymaga zmian).

Etap VI. Sprawdzenie

- 1) przedstaw propozycje zmian nauczycielowi.
- 2) po dokonaniu zmian sprawdź czy będzie Ci się wygodniej pracowało,
- 3) zapisz wnioski z pracy w domu w arkuszu ćwiczeniowym,

Wyposażenie stanowiska pracy:

- karta ćwiczeń,
- komputer z dostępem do Internetu,
- Dziennik Ustaw z roku 1998 Nr 148, poz. 973,
- stanowisko, na którym pracuje uczeń,
- liniał do pomiaru.

4.2.4. Sprawdzian postępów

Czy potrafisz:

	Tak	Nie
1) zdefiniować pojęcie higieny pracy?	☐	☐
2) scharakteryzować elementy higieny pracy?	☐	☐
3) określić zadania pracodawcy wynikające z bhp w salonach fryzjerskich?	☐	☐
4) wyjaśnić znaczenie stosowania zasad bhp dla zdrowia?	☐	☐
5) przeprowadzić analizę stanowiska pod kątem spełnienia wymogów zawartych w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowisku fryzjera?	☐	☐

4.3. Zagrożenia i profilaktyka w środowisku pracy

4.3.1. Materiał nauczania

Środowisko pracy fryzjera wywiera wpływ na organizm człowieka poprzez występujące w nim zagrożenia: mikrobiologiczne, chemiczne, termiczne, techniczne, organizacyjnej. Czynniki te mogą wywierać niekorzystny lub szkodliwy wpływ na samopoczucie i zdrowie pracownika oraz na przebieg i efektywność procesu pracy, aby do tego nie dopuścić należy je likwidować lub ograniczać, dostosowując techniczne i organizacyjne działania profilaktyczne.

Czynnik uciążliwy to czynnik nie stanowiący zagrożenia dla zdrowia, ale utrudniający pracę lub przyczyniający się do obniżenia zdolności do jej wykonywania. W zależności od stopnia oddziaływania czynnik uciążliwy może stać się szkodliwym, a czynnik szkodliwy niebezpiecznym.

Zagrożenia mikrobiologiczne

Zagrożenia mikrobiologiczne wywoływane są przez mikroorganizmy, które znajdują się dookoła nas, czyli w powietrzu, w wodzie, na skórze, włosach, odzieży, w całym otoczeniu człowieka. W kurzu leżącym na meblach czy na podłodze mogą znajdować się bakterie, zarodniki grzybów, pleśnie, pasożyty i wirusy. Szkodliwe mikroorganizmy mogą też znajdować się na różnego rodzaju powierzchniach: sprzętach, klamkach, narzędziach, urządzeniach. Nosicielami np. wirusa zapalenia wątroby HBV, HCV czy wirusa upośledzenia odporności HIV mogą być też klienci salonów. A ponieważ nie jesteśmy w stanie zobaczyć tego, co nam zagraża, powinniśmy to przewidzieć i odpowiednio zabezpieczyć. Najbardziej skutecznym zabezpieczeniem przed zakażeniem jest ostrożność podczas wykonywania czynności zawodowych i w kontakcie z klientem, świadomość i znajomość samego zagrożenia oraz wiedza na temat środków zapobiegawczych.

Zagrożenia chemiczne

Dla fryzjera najczęstszym zagrożeniem w salonie fryzjerskim są niewłaściwie stosowane preparaty fryzjerskie. Zawierają one różne związki chemiczne, które nie są obojętne dla zdrowia. Należą do nich zasady, kwasy, substancje powierzchniowo- czynne, substancje zapachowe. Niekorzystne oddziaływanie tych związków może dotyczyć skóry, dróg oddechowych, układu pokarmowego, jak również odzieży.

Niekorzystne działanie mogą wykazywać:

- składnik ciemnych farb do włosów, parafenylenodwuamina oraz związki niklu występujące w farbach- podrażniają skórę i mogą wywołać reakcję alergiczną; poza tym, jeżeli farba do włosów chłapnie na ubranie, trwale uszkadza odzież klienta lub fryzjera,
- składnik płynów do trwałej ondulacji: kwas tioglikolowy (kwaśna trwała) lub bardziej szkodliwy tioglikolan amonowy (trwała alkaliczna)- podrażniają skórę i błony śluzowe dróg oddechowych; najbezpieczniejsze w stosowaniu są płyny o pH zbliżonym do neutralnego, czyli pH 7,
- substancje utleniające (np. woda utleniona)- podrażniają skórę, mogą wywołać reakcje alergiczne, jak również trwale odbarwić ubranie,
- preparaty rozjaśniające w formie proszku- podrażniają skórę, błony śluzowe dróg oddechowych i oczu, przy dużym stężeniu środka i jego rozpylenia w otoczeniu; może tak się zdarzyć podczas nieostrożnego, zbyt gwałtownego wsypywania proszku do miseczki i mieszania,
- substancje zapachowe- uczulają w kontakcie ze skórą; niektóre olejki eteryczne podrażniają drogi oddechowe,

- lakier- powoduje zapalenie spojówek, podrażnia drogi oddechowe; żywice zawarte w lakierach wdychane są przez drogi oddechowe, gdzie przyklejają się do błon śluzowych i powodują ich podrażnianie (szkodliwość lakieru ujawnia się przy nieprawidłowym stosowaniu, czyli ze zbyt bliskiej odległości od twarzy fryzjera i w zbyt dużym stężeniu na daną jednostkę czasu),
- niektóre składniki mydeł, szamponów, odżywek i środków stylizujących- wysuszają skórę dłoni fryzjera.

Zdarza się, że fryzjer, który nie miał nigdy tendencji do alergii kontaktowych, po pewnym okresie pracy w salonie, zaczyna skarżyć się na suchość dłoni, swędzenie oczu, czy niekorzystne objawy oddechowe. Pojawienie się takich dolegliwości może być następstwem np. wykonywania czynności zawodowych bez żadnego zabezpieczenia. Fryzjer stykając się przez wiele godzin z różnymi substancjami chemicznymi, nawet przy niewielkim ich stężeniu jest narażony na efekt kumulacji, czyli nakładania się na siebie niekorzystnych cech kolejno stosowanych preparatów. Żeby ograniczyć efekt kumulacji należy przywrócić się działaniu poszczególnych grup produktów na organizm człowieka. Wiedząc jak działają, można wyeliminować szkodliwy wpływ.

Uszkodzenia mechaniczne, termiczne i chemiczne

Salon fryzjerski ze względu na specyfikę pracy z ostrymi przedmiotami, w otoczeniu o podwyższonej temperaturze, wśród par chemikaliów fryzjerskich, stanowi miejsce, gdzie uszkodzenie skóry staje się realne. Uszkodzenia te są zagrożeniem pracy fryzjera.

Uszkodzenia mechaniczne:

Modzel - zgrubienie warstwy naskórka – tworzy się tam, gdzie nie występuje tkanka tłuszczowa, czyli na dłoniach i stopach. Czynniki zwiększające prawdopodobieństwo wystąpienia modzela:

- długotrwały ucisk (stopy- pozycja stojąca, dłonie- wielogodzinne trzymanie i praca narzędziami fryzjerskimi),
- wady budowy palców czy stóp- koślawy paluch, płaskostopie,
- nieergonomiczne obuwie- twarde podeszwy, wysokie obcasy, za ciasne buty,
- uprawianie sportu (tenis, wiosła), ciężka praca fizyczna u osób nienawykłych do takich obciążeń,
- nadmierne rogowacenie skóry.

Nagniotek (popularnie zwany odciskiem) jest dużo mniejszy i występuje wyłącznie na stopach. Twardy łepek wyraźnie odznacza się od otoczenia. Żółtawo brązowawy, gładki, błyszczący, czasami odpada. Na ogół występuje na 4, 5 palcu u nogi. Jest wynikiem noszenia złego obuwia przez wiele godzin.

W leczeniu usuwa się go przy pomocy specjalnie silnie złuszczących maści i płynów na odciski. Ze względu na zawartość w preparatach leczniczych podrażniającego kwasu mlekowego czy kwasu salicylowego trzeba zachować ostrożność w ich stosowaniu. W przypadku podrażnienia można stosować maść cynkową.

Skaleczenie, zadrapanie dotyczy przerwania ciągłości skóry. W salonie fryzjerskim może zdarzyć się podczas strzyżenia czy golenia, pod wpływem nagłego, nieoczekiwanego ruchu klienta, zasłabnięcia albo utraty przytomności przez fryzjera. Taką utratę przytomności może wywołać np. zaduch panujący w nie wietrzonym pomieszczeniu (np. okna nie uchylne, nieczyszczone przewody kominowe, wadliwa wentylacja czy klimatyzacja itd.).

Ponieważ narzędzia fryzjerskie są bardzo ostre, nietrudno o uraz powierzchni skóry. Zakażenia rany, drobnoustrojami chorobotwórczymi może okazać się dla klienta czy fryzjera bardzo niebezpieczne w skutkach. Dlatego absolutny wymóg dezynfekcji narzędzi tnących musi być przestrzegany przez każdego fryzjera.

Uszkodzenia termiczne

Oparzenia mogą powstać pod wpływem wysokiej temperatury, elektryczności, działania związków chemicznych. Zależnie od intensywności oparzenia wyróżniamy: oparzenie I, II i III stopnia, w przypadkach oparzeń II i III stopnia, gdzie pojawiają się pęcherze lub/i martwica skóry potrzebna jest pomoc lekarska.

W profilaktyce oparzeń w salonie fryzjerskim niezwykle istotne jest stosowanie się do instrukcji obsługi sprzętu elektrycznego występującego na terenie salonu oraz spożywanie gorących płynów poza pomieszczeniami, w których wykonywane są czynności zawodowe. W przypadku zaistnienia zdarzenia należy udzielić pierwszej pomocy.

Uszkodzenia chemiczne

Przyczyną najpoważniejszych uszkodzeń chemicznych skóry są oparzenia kwasami i zasadami występującymi w wielu chemikaliach wykorzystywanych na co dzień w domu i w salonie fryzjerskim (uszkodzenia zawodowe). Opary związków amonowych, ługu sodowego czy kwasu siarkowego mogą spowodować poparzenie błon śluzowych układu oddechowego, przełyku, a nawet głębiej położonego żołądka, ale najbardziej na urazy narażona jest skóra i oczy.

Jeżeli substancje o właściwościach silnie podrażniających dostaną się do oczu czy na skórę, należy natychmiast przemyć te miejsca dużą ilością wody.

Aldehydy (formaldehyd i aldehyd glutarowy) działają drażniąco na skórę i drogi oddechowe, u niektórych osób mogą być przyczyną alergii, a nawet doprowadzić do astmy. Stwierdzono, że formaldehyd ma właściwości mutagenne i rakotwórcze.

Żrąco na skórę oraz błony śluzowe działają także stężone preparaty zawierające fenole i chlor. Te składniki środków dezynfekcyjnych (także opary) uszkadzają również układ nerwowy. Dlatego podczas wykonywania roztworów użytkowych należy zachować szczególną ostrożność. Jednym ratunkiem w przypadku bezpośredniego kontaktu z tymi substancjami jest wietrzenie pomieszczenia i użycie wody z mydłem do oczyszczenia skóry.

Nie należy lekceważyć czynności higienicznych w salonie fryzjerskim. Podczas czyszczenia urządzeń sanitarnych np. preparatem do udroźnienia kanalizacji czy rur wydziela się żrący ług czy amoniak. Pary mogą wywołać nudności u nadwrażliwych osób- pokrzywkę na skórze. Może temu zapobiec dobra wentylacja.

Substancje kosmetyków czy preparatów kosmetycznych (szczególnie substancje zapachowe i konserwujące) mogą wywołać silne reakcje alergiczne na powierzchni skóry. W salonie fryzjerskim może dojść do uszkodzenia skóry głowy, jeżeli klient jest szczególnie wrażliwy na niektóre chemiczne składniki preparatów fryzjerskich, np. wodę utlenioną czy substancje azotowe.

Próby uczuleniowe

W przypadku wystąpienia podejrzenia o skłonności alergiczne należy wykonać próby uczuleniowe, które zobrazują wrażliwość organizmu człowieka na drażniące substancje chemiczne. Próby uczuleniowe stanowią też wskazówkę dla fryzjera, czy może wykonać daną usługę fryzjerską. Próby przeprowadza się w najbardziej delikatnym miejscu, do którego fryzjer ma łatwy dostęp, czyli za uchem. Jeżeli skóra po posmarowaniu jej preparatem będzie bardzo piekąca, zrobi się czerwona i spuchnięta, fryzjer nie powinien wykonać zabiegu chemicznego. Próby uczuleniowe przeprowadza się również u kandydatów do zawodu fryzjer.

Zagrożenia organizacyjne

Zagrożenia te polegają na złej organizacji pracy w salonie, co może stać się przyczyną różnych wypadków. Dlatego cały personel powinien mieć tak zorganizowany czas i pracę, żeby nie doprowadzać do kolizji podczas poruszania się na terenie salonu. Bierze się pod uwagę rozmieszczenie stanowisk względem miejsca do mycia głowy, szatni, pomieszczeń sanitarnych itd. Personel powinien być przeszkolony i sprawny wykonywaniu zadań zawodowych, jak również w umiejętnym stosowaniu środków dezynfekcyjnych.

Dobra organizacja pracy dotyczy też odpowiednio ustalonych przerw w pracy i ogólnego czasu pracy. Dzięki temu pracownicy salonu nie będą znudzeni ani znużeni.

Podstawową normą czasu pracy jest 8 godzin na dobę, czyli 40 godzinny tydzień, biorąc pod uwagę 5 dniowy tydzień pracy.

Ponadto jak w każdym środowisku źródłem zagrożeń może być również nieprawidłowe użytkowanie urządzeń elektrycznych, które w zakładach fryzjerskich, mogą być przyczyną pożarów i porażen prądem elektrycznym pracowników.

Zgodnie z artykułem 226 Kodeksu pracy pracodawca jest zobowiązany do informowania pracowników o ryzyku zawodowym, które wiąże się z wykonywaną pracą oraz o zasadach ochrony przed zagrożeniem. Ocena ryzyka zdrowotnego związanego z narażeniem na substancje chemiczne w środowisku pracy jest częścią składową oceny ryzyka zawodowego.

Środki ochrony indywidualnej i zbiorowej

Środki ochrony indywidualnej stosujemy w warunkach, w których nie ma możliwości zmniejszenia narażenia na czynniki niebezpieczne dla życia i zdrowia pracowników do wartości akceptowalnej.

Środki ochrony indywidualnej pełnią rolę bariery i ochrony przed: urazami mechanicznymi (uderzenia, skaleczenia), szkodliwym działaniem substancji trujących, żrących, parzących, zakażeniem bakteryjnym, rażeniem prądem elektrycznym, przed otwartym płomieniem, promieniowaniem cieplnym i odpryskami rozgrzanego lub płynnego metalu, przed działaniem hałasu, drgań i wstrząsów, przemoczeniem i niskimi temperaturami, upadkiem z wysokości i poślizgiem.

Środki ochrony indywidualnej, to różnego rodzaju odzież ochronna i sprzęt ochrony osobistej, które muszą posiadać certyfikaty bezpieczeństwa oraz deklarację zgodności z wymaganiami bezpieczeństwa i ochrony zdrowia zawartymi w zharmonizowanych normach europejskich.

Według Polskiej Normy PN-Z-08053:1988 środki ochrony indywidualnej dzieli się, pod względem ich ogólnego przeznaczenia, grupy oznaczone odpowiednimi symbolami (U,N,G,T,D,S,W,I).

Środki ochrony indywidualnej (osobistej) bezpośrednio nie zmniejszają, ani nie usuwają zagrożenia czynnikiem fizycznym lub chemicznym. Dlatego bardzo ważne jest, aby nie były one uszkodzone i posiadały odpowiednie atesty gwarantujące skuteczność w trakcie użytkowania.

Zasady przydzielania pracownikom środków ochrony indywidualnej i odzieży roboczej, oraz przewidywanego czasu użytkowania reguluje Uchwała Rady Ministrów Nr 44 z dnia 27 marca 1990 r. w MP nr.14 poz.109. (zmiany: Uchwała Nr 121 zawarta w MP nr.28 poz. 201 z dn. 23.08.1991 r.).

Środki ochrony zbiorowej są to środki przeznaczone do jednoczesnej ochrony grupy ludzi, w tym także pojedynczych osób, przed niebezpiecznymi i szkodliwymi czynnikami występującymi w środowisku pracy.

4.3.2. Pytania sprawdzające

Odpowiadając na pytania, sprawdzisz, czy jesteś przygotowany do wykonania ćwiczeń.

1. Na czym polega różnica między oddziaływaniem czynników szkodliwych, uciążliwych i niebezpiecznych, na pracownika w środowisku pracy?
2. Jakie czynniki rzeczowe mogą występować w środowisku pracy?
3. W jaki sposób unikniesz zagrożeń istniejących przy używaniu narzędzi?
4. Jaki jest cel umieszczania tabliczki znamionowej na narzędziach elektrycznych?
5. W jakich przypadkach stosujemy środki ochrony indywidualnej?
6. Przed jakimi zagrożeniami może uchronić się pracownik stosując środki ochrony indywidualnej?
7. Dlaczego wymaga się, aby środki ochrony indywidualnej posiadały atesty i podlegały szczegółowej kontroli okresowej?

4.3.3. Ćwiczenia

Ćwiczenie 1

Wskaż zagrożenia występujące na stanowisku pracy fryzjera.

Sposób wykonania ćwiczenia

Aby wykonać ćwiczenie, powinieneś:

- 1) określić zagrożenia występujące na stanowisku fryzjera.
- 2) wyjaśnić dlaczego spożywanie posiłków i napoi w miejscach, gdzie stosuje się substancje chemiczne jest niebezpieczne?

Wyposażenie stanowiska pracy:

- literatura,
- komputer z dostępem do Internetu.

Ćwiczenie 2

Określ sposoby eliminacji zagrożeń występujących w salonach.

Sposób wykonania ćwiczenia.

Aby wykonać ćwiczenie, powinieneś:

- 1) określić zagrożenia występujące w procesach pracy w zakładach przemysłu drzewnego,
- 2) określić sposoby eliminacji tych zagrożeń.

Zagrożenie występujące w procesach pracy spowodowane:	Sposoby eliminacji

Wyposażenie stanowiska pracy:

- literatura,
- komputer z dostępem do Internetu.

4.3.4. Sprawdzian postępów

Czy potrafisz:	Tak	Nie
1) określić zagrożenia występujące w salonach fryzjerskich?	☐	☐
2) określić sposoby eliminacji zagrożeń występujących w salonie?	☐	☐
3) określić obowiązki pracodawcy związane z wymaganiami bezpieczeństwa i higieny pracy na stanowisku fryzjera?	☐	☐
4) określić zagrożenia występujące przy stryżeniu?	☐	☐
5) określić rodzaje odzieży ochronnej i jej zastosowanie?	☐	☐
6) dobrać środki ochrony indywidualnej do rodzaju pracy?	☐	☐

4.4. Postępowanie w sytuacjach zagrożeń i wypadków

4.4.1. Materiał nauczania

Zagrożenia pożarowe i zasady ochrony przeciwpożarowej

Zagrożenie pożarowe to wszystkie czynniki i okoliczności stwarzające warunki do powstania pożaru, jego rozprzestrzeniania się, tworzenia trujących gazów i dymów, zagrażających życiu i zdrowiu oraz mieniu ludzi.

Najczęściej spotykanymi przyczynami pożaru są:

- zły stan urządzeń elektrycznych, grzewczych i mechanicznych oraz nieprawidłowe ich użytkowanie,
- wady procesu technologicznego,
- brak porządku i czystości,
- nieostrożność osób,
- samozapalenie,
- podpalenie umyślne.

Przestrzeganie zasad bezpieczeństwa pożarowego pozwala na znaczne ograniczenie możliwości powstania i rozprzestrzeniania się pożaru. Dlatego w każdym zakładzie, instytucji, szkole zgodnie z ustawą z dnia 24 sierpnia 1991 o ochronie przeciwpożarowej) muszą być prowadzone działania zapobiegające powstaniu pożaru.

Ochrona przeciwpożarowa to ogół przedsięwzięć, czynności i zabiegów profilaktycznych mających na celu ochronę życia, mienia i zdrowia ludzi przed pożarem.

W walce z pożarami stosuje się ochronę:

- bierną, która polega na zapobieganiu powstawania pożaru,
- czynną, gdy walczymy z już powstałym pożarem.

Pracodawcy są zobowiązani do:

- umieszczenia w miejscach widocznych wykazu telefonów alarmowych oraz instrukcji postępowania na wypadek pożaru,
- oznakowania, zgodnie z Polskimi Normami:
 - a) dróg ewakuacyjnych oraz pomieszczeń, w których w myśl przepisów techniczno-budowlanych wymagane są co najmniej 2 wyjścia ewakuacyjne, w sposób zapewniający dostarczenie informacji niezbędnych do ewakuacji,
 - b) miejsc usytuowania urządzeń przeciwpożarowych,
 - c) elementów sterujących urządzeniami przeciwpożarowymi,
 - d) lokalizacji przeciwpożarowych wyłączników prądu, głównych zaworów gazu oraz materiałów niebezpiecznych pożarowo,
 - e) pomieszczeń, w których występują materiały niebezpieczne pożarowo.

Każdy pracownik powinien znać instrukcje bezpieczeństwa pożarowego swojego zakładu, w stopniu umożliwiającym mu opanowanie pożaru w zarodku oraz postępowanie w razie rozprzestrzenienia się pożaru. Pożar najłatwiej ugasić w początkowej fazie (w zarodku), dlatego w pomieszczeniach i na korytarzach powinien znajdować się podręczny (przenośny) sprzęt gaśniczy rozmieszczony tak, aby odległość dojścia do niego z dowolnego punktu nie była większa niż 30 m.

Do podręcznego sprzętu gaśniczego zalicza się:

- wszelkiego rodzaju gaśnice, czyli aparaty wyrzucające pod ciśnieniem zawarte w nich środki gaśnicze,
- hydronetki wodne czyli pojemniki wyposażone w zbiornik zawierający ok. 15 l wody,
- agregaty gaśnicze wyposażone w kółka - mające zapas środków gaśniczych w ilości większej niż 20 kg (od 25 kg do 750 kg),
- koce gaśnicze wykonane z tkaniny niepalnej o powierzchni ok. 2 m². Kocem okrywamy źródło ognia, a obrzeża dokładnie dociskamy do podłoża, dzięki czemu ograniczamy dostęp tlenu do palącego się materiału.

Zasady postępowania podczas pożaru:

- należy zachować spokój;
- natychmiast zgłosić pożar ((998 lub 112);
- ostrzec innych pracowników przed pożarem;
- wyłączyć urządzenia wentylacyjne (jeżeli specjalne instrukcje ppoż. nie stanowią inaczej), transportowe i grzewcze, odciąć dopływ przewodów rurowych, zamknąć główny dopływ gazu, w razie potrzeby wyłączyć spod napięcia urządzenia elektryczne,
- obszary zagrożone należy opuścić klatkami schodowymi lub oznakowanymi drogami ewakuacyjnymi i pożarowymi nie należy używać wind (chyba że są specjalnie oznaczone np. winda przeciwpożarowa);
- należy poruszać się w pozycji jak najbliżej podłogi co chroni przed dymem i gorącym powietrzem;
- działać zgodnie z instrukcją przeciwpożarową;
- ratowanie życia ludzi ma pierwszeństwo przed gaszeniem pożaru;
- nie narażając własnego bezpieczeństwa, uczestniczyć w działaniach ratowniczo-gaśniczych aż do czasu przybycia straży pożarnej;
- osoby palące się należy okryć i zawinąć w koce gaśnicze, płaszcze, a w razie konieczności gaszenia ognia – obracać osobę poszkodowaną;
- nigdy nie wolno gasić płonącego tłuszczu wodą;
- z chwilą przybycia straży pożarnej udzielić dowódcy sekcji stosownych informacji, przekazać plany budynku, dróg ewakuacyjnych i ratunkowych, a także właściwe klucze.

Alarmowanie straży pożarnej

Z najbliższego telefonu połączyć się ze strażą pożarną ((998 lub (112 z telefonu komórkowego albo stacjonarnego) lub z centralą zakładową i zgłosić:

1. Co się pali (rodzaj pomieszczenia lub budynek).
2. Gdzie się pali (nazwa obiektu, adres, jakie istnieje zagrożenie, czy w obiekcie znajdują się ludzie i czy sąsiednie obiekty są zagrożone pożarem).
3. Kto zgłasza (należy podać imię i nazwisko, numer telefonu, z którego nadano meldunek).

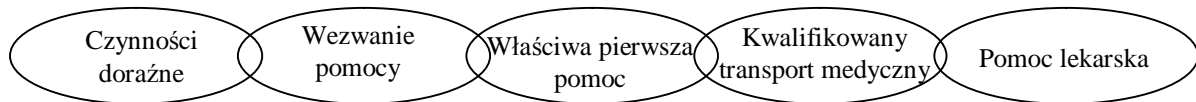
Wypadek przy pracy jest to nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą.

Zasady postępowania w razie wypadku:

- pracownik, który uległ wypadkowi ma obowiązek natychmiast zawiadomić o tym swojego przełożonego, a jeśli skutki wypadku objawią się w późniejszym okresie niezwłocznie po ich ujawnieniu,
- pracownik będący świadkiem wypadku jest obowiązany do zawiadomienia przełożonego i postępowania zgodnie z procedurami udzielania pierwszej pomocy,
- pracodawca jest obowiązany: udzielić pierwszej pomocy pracownikom poszkodowanym w wypadku, powiadomić niezwłocznie właściwe organa o śmiertelnym, ciężkim lub

zbiorowym wypadku przy pracy, zabezpieczyć miejsce wypadku do czasu ustalenia okoliczności i przyczyn wypadku, oraz zastosować pozostałe procedury postępowania powypadkowego zgodnie z Kodeksem pracy,

Życie osób ciężko poszkodowanych w wypadkach lub katastrofach zależy od jak najszybciej udzielonej pomocy medycznej i właściwej organizacji transportu. Jednak, zanim na miejsce wypadku przybędzie fachowy personel medyczny, często dochodzi do sytuacji, w której poszkodowanemu należy udzielić pomocy decydującej o jego przeżyciu (rys.22).

Rys. 2. Wzór łańcucha ratunku. [4, s. 29]

Prawo cywilne podobnie, jak przepisy zawarte w kodeksie pracy nakłada obowiązek udzielania pierwszej pomocy na każdego obywatela. W zakładzie pracy zgodnie z odpowiednimi rozporządzeniami pracodawca jest obowiązany zapewnić warunki do udzielania pierwszej pomocy pracownikowi poszkodowanemu na skutek wypadku, a każdy pracownik, który zauważył wypadek przy pracy lub dowiedział się o nim obowiązany jest natychmiast udzielić pomocy

Niezależnie od rodzaju wypadku należy postępować zgodnie z następującymi podstawowymi zasadami udzielania pierwszej pomocy:

- Jeśli poszkodowany jest przytomny, rozmawiaj z nim i staraj się go uspokoić. Zbierz odpowiedni wywiad: zapytaj o nazwisko i co się stało, a jeśli poszkodowany jest zdezorientowany, opisz krótko sytuację, w której się znalazł. Mów poszkodowanemu, co w danej chwili robisz i dlaczego. Zapytaj go, czy chce, aby ktoś został powiadomiony o wypadku. Jeśli poszkodowany jest nieprzytomny, także mów do niego, gdyż może nastąpić chwilowy powrót przytomności.
- Wysłuchaj, co poszkodowany ma do powiedzenia. Może martwi się materialnymi szkodami, może chce kogoś powiadomić o wypadku? Traktuj poważnie pytania i wypowiedzi poszkodowanego.
- Nie zostawiaj poszkodowanego bez opieki, nawet jeśli jest przytomny. Jego stan może się błyskawicznie zmienić. Ponadto poszkodowany często czuje się bezradny i bezsilny. Jeśli jest więcej osób poszkodowanych, zaangażuj do udzielania pomocy świadków wypadku i osoby postronne. Najlepiej, gdy przy każdym poszkodowanym jest jedna osoba. Możesz odejść od poszkodowanego jedynie w celu wezwania pomocy.
- Nie przenoś poszkodowanego, gdy nie jest to konieczne. Przenieś go tylko wtedy, gdy dalsze pozostanie na miejscu wypadku zagraża jego lub twojemu życiu (w razie zatrucia gazami i lub pozostawania na mrozie.)
- Poszkodowany powinien wykonywać jak najmniej ruchów. Nie ruszaj go, jeśli to nie jest konieczne. Każdy ruch to utrata energii i większe zużycie tlenu. Takie narządy, jak mózg, serce, płuca czy nerki w chwili wypadku potrzebują więcej tlenu niż zwykle.
- Nie sprawiaj poszkodowanemu dodatkowego bólu sprawdzając, czy może chodzić. Czekaj cierpliwie do nadejścia kwalifikowanej pomocy. Zwykle osoba przytomna przyjmuje pozycję najwygodniejszą lub sprawiającą najmniej bólu. Nie przekonuj jej, że powinna zmienić tę pozycję.
- Chronь poszkodowanego przed skrajnymi temperaturami. Siedząc lub leżąc na ziemi bez ruchu poszkodowany szybko traci ciepło. Przykryj go ubraniem, kocem lub specjalną folią. Pamiętaj, aby w czasie upału, chociaż głowa poszkodowanego znajdowała się w cieniu.

- Nigdy nie podawaj poszkodowanemu nic do picia i jedzenia, nawet gdy o to bardzo prosi. Poszkodowany, w związku z okolicznościami wypadku, może zwymiotować pokarm lub napój. Niebezpieczeństwo polega na przedostaniu się wymiocin do dróg oddechowych. Ponadto nakarmienie i napojenie poszkodowanego może przeszkodzić w dalszych czynnościach ratowniczych (przy znieczuleniu do operacji).

Wezwanie pomocy służb medycznych

Zgłosić telefonicznie wypadek (**999** lub **112**) lub powiadomić bezpośrednio po zdarzeniu odpowiednie osoby w zakładzie, podając zwięźłą i dokładną informację na temat:

- miejsca zdarzenia,
- rodzaju uszkodzeń,
- przebiegu wydarzeń,
- liczby poszkodowanych,
- zakresu udzielonej pierwszej pomocy,
- wzywającego pomoc.

Bierne oczekiwanie na przybycie pomocy lekarskiej jest niewłaściwe, gdyż do czasu jej przybycia może nastąpić zgon poszkodowanego w wyniku uduszenia się powodu zatkania dróg oddechowych zapadniętym językiem lub krwotoku łatwego do opanowania. Utrzymanie u poszkodowanego drożności dróg oddechowych, wspomaganie oddychania i krążenia krwi bez użycia innego sprzętu niż foliowa maseczka ochronna, określamy mianem podstawowe podtrzymanie życia (PPŻ). PPŻ obejmuje następujące czynności:

- ocenę wstępną stanu poszkodowanego,
- utrzymanie drożności dróg oddechowych,
- wentylacja płuc poszkodowanego wydychanym przez ratownika powietrzem (sztuczne oddychanie),
- uciskanie klatki piersiowej (masaż serca).

Jeśli poszkodowany jest nieprzytomny:

- oddycha i ma wyczuwalne tętno wezwij pomoc, obserwuj czy oddycha bez przeszkód,
- nie oddycha i ma wyczuwalne tętno, wezwij pomoc, przystąp do czynności sztucznego oddychania,
- nie oddycha i ma niewyczuwalne tętno, wezwij pomoc, przystąp do czynności masażu serca.

Masaż serca może być skuteczny tylko w połączeniu ze sztucznym oddychaniem.

Przy stosowaniu sztucznego oddychania czynność wdmuchiwanie powietrza do płuc osoby dorosłej wykonujemy z częstotliwością 16 do 18 razy na minutę, niemowlęcia do 40 razy na minutę. Przy zewnętrznego masażu serca po każdym dwóch wdmuchnięciach powietrza do płuc dokonuje się 15 uciśnień na mostek (100 razy na minutę).

Pierwsza pomoc

Pierwsza pomoc to podstawowe czynności, które należy wykonać przed przybyciem lekarza, czy pogotowia ratunkowego w celu ratowania zdrowia, bądź życia osoby, która doznała urazu lub nagle zachorowała. Pierwsza pomoc polega na zabezpieczeniu chorego, dlatego bardzo ważny jest spokój i opanowanie, ponieważ pomaga w osiągnięciu pełnej koncentracji i świadomym wykonywaniu czynności. Ratujący musi też uspokoić osobę poszkodowaną i osoby z otoczenia, usunąć gapiów i poprosić kogoś o pomoc. Pierwsza pomoc przewiduje kilka standardowych zachowań przy określonych zdarzeniach:

- skaleczenie, otarcie- założyć opatrunek,
- utrata przytomności- usunięcie wszelkich elementów krępujących swobodne oddychanie; ocena stanu poszkodowanego; w razie potrzeby sztuczne oddychanie,

- złamanie kończyny- zdjęcie odzieży, najpierw ze zdrowej kończyny, potem ze złamanej; ostrożnie, unikając dodatkowych urazów; unieruchomienie kończyny,
- silny obrzęk (skomplikowane złamanie, gwałtowny obrzęk alergiczny)- rozcięcie odzieży, w celu jak najszybszego zlikwidowania ucisku, podanie leków odczulających, miejscowo zastosowanie maści antyhistaminowej albo maści przeciw stłuczeniom i obrzękom,
- oparzenie- nie wolno zdejmować poszkodowanemu odzieży, smarować uszkodzonego miejsca czymkolwiek; można ewentualnie polewać miejsce oparzenia zimną wodą, wezwać szybko pogotowie,
- uraz głowy, szyi czy kręgosłupa- poszkodowanego można poruszyć tylko wtedy, jeśli jest to absolutnie niezbędne! Nieprawidłowe poruszenie może doprowadzić do uszkodzenia rdzenia kręgowego, a tym samym do paraliżu.

Każdą czynność należy wykonywać bardzo ostrożnie, żeby nie zaszkodzić osobie poszkodowanej. Po zabezpieczeniu chorego, osoba ratująca ma obowiązek wezwać pogotowie i czekać obok poszkodowanej osoby we własnym zakresie. W miejscach oddalonych od miast, gdzie pomoc może nadejść z opóźnieniem ratownik może przygotować chorego do transportu.

Zdarza się jednak, że przy zbyt silnym emocjonalnym napięciu człowiek popełnia jakiś błąd. Zdarza się również, że wbrew staraniom poszkodowana osoba umiera. Pamiętajmy jednak, że niektóre choroby i tak kończą się śmiercią, nawet przy zapewnionej opiece lekarskiej.

Udzielanie pierwszej pomocy może stanowić zagrożenie również dla osoby ratującej. Dlatego nie wolno zapominać o własnym bezpieczeństwie i narażać się na ryzyko, które istnieje w bezpośrednim kontakcie z płynami ustrojowymi, wydzielinami i wydaliniami poszkodowanego. To ryzyko zarażenia takimi chorobami, jak np. wirusowe zapalenie wątroby czy wirus HIV. Dlatego podstawą podczas wykonywania wszelkich czynności przy poszkodowanych są założone na dłonie rękawiczki jednorazowego użytku.

Ochrona środowiska

Ochrona środowiska polega na racjonalnym gospodarowaniu jego zasobami, zabezpieczeniu go przed zniszczeniem lub uszkodzeniem, planowym kształtowaniu a w razie uszkodzenia lub zniszczenia przywracaniu go do właściwego stanu. Cywilizacja techniczna doprowadza do dewastacji środowiska zanieczyszczając powietrze atmosferyczne, wodę i glebę, które mają decydujący wpływ na zdrowie i życie ludzi. Ochrona środowiska stała się koniecznością związaną z zapewnieniem człowiekowi warunków do egzystencji i jest regulowana aktami prawnymi, których część dotyczy bezpieczeństwa i higieny na stanowisku pracy. Są to przepisy dotyczące ograniczenia zanieczyszczeń środowiska: substancjami chemicznymi, hałasem, wibracjami, promieniowaniem lub innymi czynnikami szkodliwymi. Konstruktorzy, projektanci, producenci maszyn i innych urządzeń technicznych, wykonawcy są obowiązani do przestrzegania tych przepisów.

Jednym z warunków funkcjonowania przedsiębiorstw na jednolitym rynku europejskim jest minimalizacja obciążeń środowiska naturalnego, a działania w tym kierunku zwiększają konkurencyjność firm. Obejmują one głównie, kwestie oszczędności zużycia energii i wody, oraz gospodarki mało- lub bezodpadowej. Towarzyszyć im powinna redukcja emitowanych w procesach wytwórczych: zanieczyszczeń pyłowych i gazowych oraz ilości odprowadzanych ścieków i odpadów.

4.4.2. Pytania sprawdzające

Odpowiadając na pytania, sprawdzisz, czy jesteś przygotowany do wykonania ćwiczeń.

1. Co to jest zagrożenie pożarowe?
2. Jakie czynniki powodują łatwe rozprzestrzenianie się pożaru?
3. Co zaliczamy do podręcznego sprzętu gaśniczego?
4. W jakich przypadkach nie należy stosować wody jako materiału gaśniczego?
5. Jakie są zasady postępowania w razie wypadku?
6. Jak zachowasz się w przypadku zauważenia pożaru?
7. Kogo zawiadomisz w przypadku wystąpienia pożaru?
8. Jaki jest alarmowy numer telefonu straży pożarnej?
9. Jakie informacje przekazesz dyżurnemu strażakowi, gdy odbierze telefon?
10. Jakie są zasady postępowania podczas pożaru?
11. Jakie są ogólne zasady postępowania w miejscu wypadku?
12. W jaki sposób wezwiesz pomoc medyczną?
13. Co określa ochrona środowiska?

4.4.3. Ćwiczenia

Ćwiczenie 1

Powiadom straż pożarną zgodnie z procedurą – symulacja.

Sposób wykonania ćwiczenia

Aby wykonać ćwiczenie, powinieneś:

- 1) wezwać straż pożarną do pożaru w salonie fryzjerskim, w którym zapaliły się puste pudełka tekturowe.

Wyposażenie stanowiska pracy:

- dwa telefony,

Ćwiczenie 2

Zastosuj podręczny sprzęt i środki gaśnicze do gaszenia zarzewia pożaru.

Sposób wykonania ćwiczenia

Aby wykonać ćwiczenie, powinieneś:

- 1) przygotować gaśnicę odpowiednią do gaszenia tego typu pożaru,
- 2) przygotować się do odegrania scenki gaszenia tego pożaru (puste pudełka i papiery, grzejnik elektryczny, który był przyczyną pożaru, instrukcję przeciwpożarową),
- 3) odegrać scenkę gaszenia tego pożaru,
- 4) przedstawić sytuację, która mogą być powodem pożaru i uzasadnić wybór gaśnicy,
- 5) ćwiczenie jest pozorowane i nie wolno dopuścić do tego, aby powstał pożar.

Wyposażenie stanowiska pracy:

- gaśnica,
- instrukcja przeciwpożarowa,
- puste pudełka i papiery,
- grzejnik elektryczny.

Ćwiczenie 3

Wykonaj sztuczne oddychanie na manekinie treningowym.

Sposób wykonania ćwiczenia.

Aby wykonać ćwiczenie, powinieneś:

- 1) obserwować pokaz wykonany przez nauczyciela,
- 2) przeprowadzić na manekinie sztuczne oddychanie, przez co najmniej 1 minutę.

Wyposażenie stanowiska pracy:

- manekin treningowy,
- film „Pierwsza pomoc przedlekarska”,
- telewizor,
- video.

Ćwiczenie 4

Zaprezentuj sposób udzielenia pierwszej pomocy osobie poszkodowanej w przedstawionym poniżej wypadku (symulacja).

Opis przypadku.

W salonie fryzjerskim z regału spadła, duża ciężka paczka uderzając klientkę w głowę. Klientka osunęła się i leży na podłodze. Rozpoznanie:

- a) przytomna, oddycha, tętno wyczuwalne, złamanie ręki,
- b) nieprzytomna, oddycha, tętno wyczuwalne,
- c) nieprzytomna, brak oddechu, tętno wyczuwalne,
- d) nieprzytomna, brak tętna i oddechu. pracownika.

Sposób wykonania ćwiczenia

Aby wykonać ćwiczenie, powinieneś:

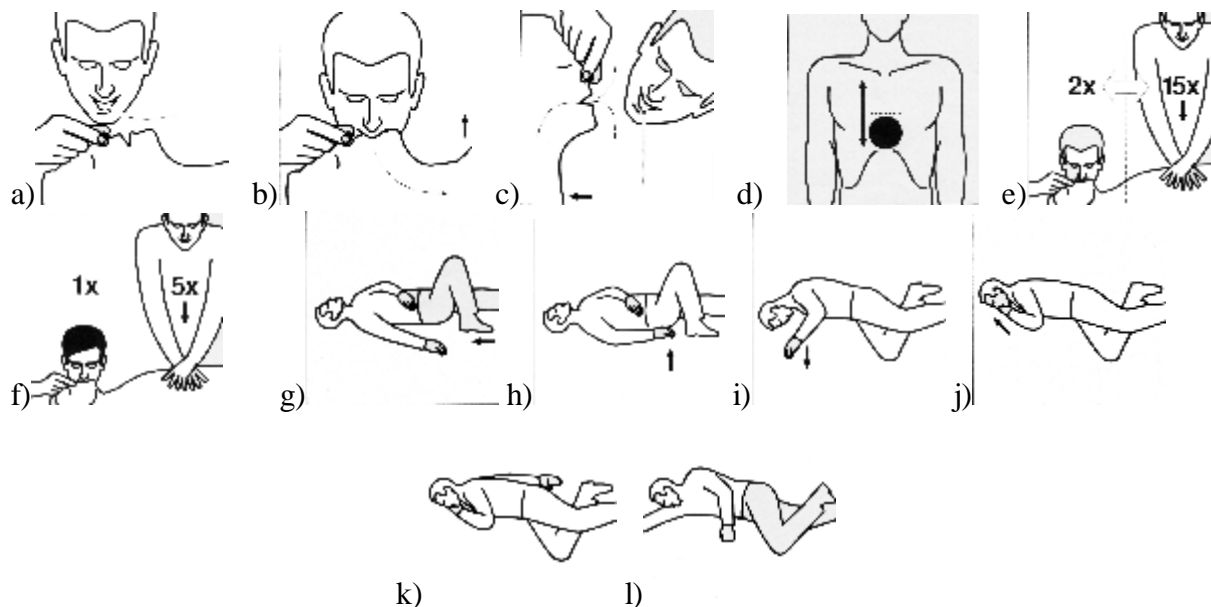
- 1) zaprosić 3 kolegów do odegrania scenki,
- 2) uzgodnić z nauczycielem sposób wykonania zadania,
- 3) zapoznać się z materiałami pomocniczymi,
- 4) przygotować się do odegrania scenki (podzielcie się rolami, pierwszy uczeń powinien odegrać rolę poszkodowanego, drugi wzywającego przez telefon pogotowie ratunkowe, a następnie współdziałającego przy udzielaniu pierwszej pomocy, trzeci przyjmującego wezwanie pracownika pogotowia, czwarty rozpoczynający akcję pierwszej pomocy.)
- 5) odegrać scenkę „a” na lekcji (przedstawcie swoje zadanie i opiszcie stan poszkodowanego, poproście „widzów”, aby po zakończeniu akcji ocenili czy dla danego rozpoznania postępowaliście zgodnie z procedurą, zastosujcie całą procedurę udzielania pierwszej pomocy poszkodowanemu, po zakończeniu czynności, uzasadnijcie swoje postępowanie),
- 6) odegrać scenkę jeszcze trzy razy zamieniając się rolami i zmieniając rozpoznanie, które spowodował wypadek (b, c, d),
- 7) wziąć pod uwagę możliwość urazu kręgosłupa,
- 8) jeśli w scenie 3 zastosuje się sztuczne oddychanie a w scenie 4 sztuczne oddychanie i masaż serca to zabiegi te wykonajcie na manekinie treningowym.

Wyposażenie stanowiska pracy:

- materiały pomocnicze z zakresu udzielania pierwszej pomocy,
- manekin treningowy.

Ćwiczenie 5

Wykonaj (zgodnie ze schematami) - udzielenie pierwszej pomocy.

Pierwsza pomoc (do ćwiczenia 5)

Sposób wykonania ćwiczenia

Aby wykonać ćwiczenie, powinieneś:

- 1) zapoznać się z materiałem dotyczącym sposobów udzielania pierwszej pomocy z materiałów pomocniczych dotyczących: oceny przytomności, oceny drożności dróg oddechowych, oceny oddychania, udrożnienia dróg oddechowych, sztucznego oddychania, zewnętrznego masażu serca, ułożenia w pozycji bocznej.
- 2) na podstawie zdobytych wiadomości korzystając z pomocy rysunku 25 omówić sposób postępowania w przypadkach:
 - oceny oddychania,
 - udrażniania dróg oddechowych,
 - sztucznego oddychania (rys. a, b, c),
 - zewnętrznego masażu serca (rys. d, e, f),
 - ułożenia w pozycji bocznej ustalonej (rys. g, h, i, j, k, l).

Wyposażenie stanowiska pracy:

- manekin treningowy,
- poradnik,
- materiały pomocnicze z zakresu udzielania pierwszej pomocy,
- literatura z punktu 6.

4.4.4. Sprawdzian postępów

Czy potrafisz:	Tak	Nie
1) określić przyczyny powstawania pożarów?	☐	☐
2) określić przyczyny łatwego rozprzestrzeniania się pożaru w pomieszczeniach?	☐	☐
3) przedstawić metody zapobiegania pożarom?	☐	☐
4) określić rodzaj sprzętu stosowanego w ochronie przeciwpożarowej?	☐	☐
5) zachować się wg zasad bhp w razie wypadku przy pracy?	☐	☐
6) wezwać pomoc medyczną?	☐	☐
7) zastosować procedurę udzielania pierwszej pomocy poszkodowanemu, który jest przytomny, oddycha, tętno wyczuwalne i ma złamaną nogę?	☐	☐
8) zastosować procedurę udzielania pierwszej pomocy nieprzytomnemu, który nie oddycha i ma tętno wyczuwalne?	☐	☐
9) zastosować procedurę udzielania pierwszej pomocy nieprzytomnemu z zatrzymanym oddechem i brakiem tętna?	☐	☐

5. SPRAWDZIAN OSIĄGNIĘĆ

INSTRUKCJA DLA UCZNI

1. Przeczytaj uważnie instrukcję.
2. Podpisz imieniem i nazwiskiem kartę odpowiedzi.
3. Zapoznaj się z zestawem zadań testowych.
4. Test zawiera 20 zadań. Do każdego zadania dołączone są 4 możliwości odpowiedzi, z których tylko jedna jest prawidłowa.
5. Udzielaj odpowiedzi tylko na załączonej karcie odpowiedzi stawiając w odpowiedniej rubryce znak X. W przypadku pomyłki należy błędną odpowiedź zaznaczyć kółkiem, a następnie ponownie zakreślić odpowiedź prawidłową.
6. Pracuj samodzielnie, bo tylko wtedy będziesz miał satysfakcję z wykonanego zadania.
7. Kiedy udzielenie odpowiedzi będzie Ci sprawiało trudność, wtedy odłóż jego rozwiązanie na później i wróć do niego, gdy zostanie Ci wolny czas.
8. Na rozwiązanie testu masz 40 minut.

Powodzenia!

ZESTAW ZADAŃ TESTOWYCH

1. Rozporządzenia Rady Ministrów będziesz szukał w
 - a) Monitorze Polskim.
 - b) Dzienniku Ustaw.
 - c) Kodeksie pracy.
 - d) poradniku.
2. Do obowiązków pracodawcy w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy należy
 - a) zaznajomić pracownika z zakresem jego obowiązków, sposobem wykonywania pracy oraz jego podstawowymi uprawnieniami.
 - b) stosowanie informacji bieżącej.
 - c) ułatwianie pracownikowi podnoszenia kwalifikacji.
 - d) niezwłocznie zawiadamianie przełożonego o zauważonym w zakładzie wypadku.
3. Do obowiązków pracownika w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy nie należy
 - a) prowadzenie dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz akt osobowych pracowników.
 - b) wykonywanie sumiennie i starannie pracy oraz stosowanie się do poleceń przełożonych, które dotyczą pracy.
 - c) przestrzeganie regulaminu.
 - d) przestrzeganie przepisów oraz zasad BHP, a także przepisów przeciwpożarowych.
4. Na środowisko pracy fryzjera składa się
 - a) zakład, personel, klient.
 - b) salon fryzjerski.
 - c) klienci.
 - d) pracownicy salonu.
5. Bezpieczne warunki pracy fryzjera tworzą
 - a) właściciel salonu.
 - b) pracownicy.
 - c) klienci.
 - d) pracownicy i klienci.
6. Bezpieczne warunki usług fryzjerskich tworzą
 - a) fryzjer.
 - b) klienci.
 - c) salon fryzjerski.
 - d) inne osoby.
7. Higiena pracy to działanie zmierzające do
 - a) uchronienia pracownika od utraty zdrowia, co może nastąpić w wyniku oddziaływania różnych czynników związanych z charakterem pracy.
 - b) obniżenia odporności.
 - c) narażenia człowieka.
 - d) uszkodzenia mechanicznego narządu słuchu.

8. Celem zbiegów higienicznych w salonie fryzjerskim jest
- uśmiechnięty fryzjer.
 - dobra organizacja pracy.
 - zapewnienie czystości i dobrej organizacji pracy.
 - zamontowanie osłony na suszarkach.
9. Środowisko fryzjera wywiera wpływ na organizm człowieka poprzez występujące w nim zagrożenia
- mikrobiologiczne, chemiczne, termiczne, techniczne, organizacyjne.
 - niebezpieczne użytkowanie prądu.
 - nieostrożność ludzi.
 - kwiaty i zasłony w salonie.
10. Zagrożenia mikrobiologiczne to
- takie, które znajdują się dookoła nas, czyli w powietrzu, wodzie, na skórze, włosach, odzieży.
 - toksyny.
 - preparaty fryzjerskie.
 - wysoka temperatura.
11. Aldehydy działają drażniąco na skórę i drogi oddechowe mogą być przyczyną
- krwawienia.
 - zmęczenia.
 - nie powodują żadnych skutków ubocznych.
 - alergii i nie leczone doprowadzić do astmy.
12. Środki ochrony indywidualnej stosujemy
- przy wykonywaniu każdej pracy.
 - w przypadku, kiedy pracownik zgłosi taką potrzebę.
 - w warunkach, w których nie ma możliwości zmniejszenia narażenia na czynniki niebezpieczne dla życia i zdrowia pracowników.
 - kiedy ich używanie przez pracownika podczas pracy nie jest uciążliwe.
13. Próby uczuleniowe przeprowadza się w
- najczulszym miejscu, za uchem.
 - najmniej czułym miejscu na zewnętrznej stronie łydki.
 - na skórze dłoni.
 - w każdym dostępnym miejscu.
14. Zła organizacja pracy może być przyczyną
- wypadku.
 - niefortunnych zajęć.
 - nadmiaru klientów.
 - upadku salonu.
15. Zagrożenie pożarowe to
- wysoka wilgotność powietrza.
 - czynniki i okoliczności stwarzające warunki do powstawania pożaru, jego rozprzestrzeniania się zagrażające życiu i zdrowiu ludzi.
 - stosowanie łatwopalnych substancji.
 - szybkie stykanie się i rozdzielanie różnych substancji.

16. Ochrona przeciwpożarowa dzieli się na
- bierną i czynną.
 - skuteczną i nieskuteczną.
 - dobrą i złą.
 - stałą i doraźną.
17. Hydronetka służy do gaszenia pożarów
- instalacji elektrycznej pod napięciem.
 - benzyny i innych płynów łatwopalnych lżejszych od wody.
 - papierów, drewna, szmat, słomy.
 - niezidentyfikowanych substancji chemicznych.
18. Wybierz zdanie fałszywe. Podczas gaszenia pożaru należy
- uruchomić gaśnicę natychmiast po ustaleniu czy jest przeznaczona do gaszenia palącego się materiału.
 - odłączyć urządzenia odbiorcze elektryczności.
 - trzymać gaśnicę pionowo i gasić strumieniem skierowanym od dołu do góry.
 - zachować ostrożność przy otwieraniu zamkniętych drzwi.
19. Wybierz zdanie fałszywe. W przypadku zagrożenia pożarem należy
- poruszać się w pozycji jak najbliżej podłogi.
 - ratować przede wszystkim życie ludzi.
 - działać zgodnie z instrukcją przeciwpożarową.
 - używać windy w celu jak najszybszej ewakuacji.
20. Pierwsza pomoc to
- podstawowe czynności, które należy wykonać przed przybyciem lekarza, czy pogotowia ratunkowego.
 - zabezpieczenie chorego przed zimnem.
 - uspokojenie chorego.
 - przewiezienie chorego do szpitala.

KARTA ODPOWIEDZI

Imię i nazwisko.....

Przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska

Zakreśl poprawną odpowiedź.

Nr zadania	Odpowiedź				Punkty
1	a	b	c	d	
2	a	b	c	d	
3	a	b	c	d	
4	a	b	c	d	
5	a	b	c	d	
6	a	b	c	d	
7	a	b	c	d	
8	a	b	c	d	
9	a	b	c	d	
10	a	b	c	d	
11	a	b	c	d	
12	a	b	c	d	
13	a	b	c	d	
14	a	b	c	d	
15	a	b	c	d	
16	a	b	c	d	
17	a	b	c	d	
18	a	b	c	d	
19	a	b	c	d	
20	a	b	c	d	
Razem:					

6. LITERATURA

1. Bezpieczeństwo i zdrowie a substancje chemiczne w pracy. Poradnik szkoleniowy. Instytut Medycyny Pracy im. Prof. dra med. Jerzego Nofera, Łódź 1994
2. Gacek W.: Kompendium pierwszej pomocy. CIOP- PIB, Warszawa 2002
3. Hansen A.: Bezpieczeństwo i higiena pracy. WSiP, Warszawa 1998
4. Mac S., Leowski J.: Bezpieczeństwo i higiena pracy dla szkół zasadniczych. WSiP, Warszawa 1999
5. Rączkowski B.: BHP w praktyce. ODDK, Gdańsk 2005
6. Roj-Chodacka A.: Przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, ochrony przeciwpożarowej oraz ochrony środowiska. Poradnik i materiały dla ucznia. KOWEZiU, Warszawa 2002
7. Sumirska Z.: Bezpieczeństwo i higiena pracy w zawodzie fryzjer. Podręcznik dla zasadniczych szkół zawodowych. P.P.H.U. „SUZI”, Warszawa 2002